

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΙ ΑΝΗΣΥΧΙΕΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

Α. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

«Ιδεολογία και νέοι του σήμερα»

Μια γενιά διαρκεί περίπου 30 χρόνια, μας είχαν πει στο σχολείο κάποτε. Μέσα σε αυτά τα 30 χρόνια δημιουργούνται **καινούργιες** προσωπικότητες, ιδεολογίες, ανάγκες, και γενικότερα νέοι τρόποι με τους οποίους εκφράζεται ένα σύνολο από ανθρώπους για μία περίοδο, αφήνοντας έτσι το δικό του στίγμα στην κοινωνία και κατ' επέκταση στην ανθρωπότητα. Έπειτα, όταν πλέον ολοκληρωθεί ο κύκλος αυτός της κάθε γενιάς, τη θέση της παίρνει η επόμενη, η οποία εδράζεται πάνω στην προηγούμενη, και χτίζει νέα θεμέλια, με απώτερο στόχο πάντα την καινοτομία και την επίτευξη της διαφορετικότητας.

Στις δεκαετίες του 1970-1990, οι νέοι των εκάστοτε κοινωνιών ήταν γεμάτοι εφευρετικότητα, δημιουργικότητα και **βασική** τους επιδίωξη ήταν να αλλάξουν, να εξευγενίσουν τον κόσμο, και να δημιουργήσουν αυτοδύναμες προσωπικότητες, πάνω στις οποίες θα μπορούσε να βασιστεί η νέα κοινωνία. Εν ολίγοις μπορούμε να πούμε ότι το πέτυχαν, χωρίς όμως να φροντίσουν να επιτελέσουν μια ενδελεχή προσπάθεια.

Με τη σειρά της, και η δικιά μας γενιά γεμάτη αυτοπεποίθηση και ενθουσιασμό, παράλληλα με την ιλιγγιώδη ταχύτητα με την οποία εξελίσσεται η τεχνολογία στη σύγχρονη εποχή, προσπαθεί να προσαρμοστεί, και να καινοτομήσει και αυτή, μη υπολογίζοντας όμως τις συνέπειες που μπορεί να έχει στο μέλλον αυτή η προσπάθεια. Αν είναι κάτι που χαρακτηρίζει απόλυτα το μεγαλύτερο ποσοστό τη σύγχρονη νεαρή σε ηλικία κοινωνία, αυτό είναι η επιζήτηση της γρήγορης «ωρίμανσης», της εύκολης πολυτελέστατης ζωής, και η αδιάφορη στάση απέναντι σε αξίες και συνήθειες που οι πρόγονοί τους διαφύλαξαν με κάθε θεμιτό μέσο, όπως για παράδειγμα η θρησκεία, τα ήθη και έθιμα, και οι παραδόσεις. Την ίδια στιγμή, οι νέοι δείχνουν να μην ενδιαφέρονται τόσο πολύ, τόσο για την εξέλιξη της προσωπικότητάς τους, όσο και για τη μελλοντική τους αποκατάσταση. Παρά την εμφανή τους επιθυμία για ανεξαρτητοποίηση και ελεύθερη βούληση, εξακολουθούν να απαιτούν από την οικογένεια να τους προσφέρει τα βασικά αγαθά, δίχως να έχουν την άμεση ανάγκη να μπορέσουν οι ίδιοι κάποια στιγμή στο μέλλον να είναι σε θέση να εξασφαλίσουν τα ίδια, μόνοι τους.

Φτάσαμε λοιπόν στο σημείο η καθημερινότητα των νέων σήμερα να απαρτίζεται αμιγώς από λίγες και επουσιώδεις δραστηριότητες, που κάθε άλλο παρά **εποικοδομητικές** είναι. Ξέφρενοι τρόποι διασκέδασης, χωρίς κάποιο ουσιαστικό νόημα, κλαμπ γεμάτα από νεολαίους που βρίσκουν την ικανοποίηση μέσα σε κενά μπουκάλια αλκοόλ, μυς απαρτιζόμενοι ως επί το πλείστον από συμπληρώματα και χάπια, με απώτερο πάντα στόχο την επίδειξη, ακριβά ρούχα και παπούτσια, κινητά πολυτελείας που σε καμία περίπτωση δε συνάδουν με την εικόνα που παρουσιάζει το κράτος στην κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει. Αυτή είναι μία ανόθευτη εικόνα της πραγματικότητας του σήμερα.

Οι νέοι πλέον δεν μαζεύονται στις γειτονιές. Δεν διασκεδάζουν πραγματικά όπως παλιά. Υπολείπονται καινοτόμων ιδεών, και εμφανώς **προτιμούν** την προχειρότητα και την εύκολη λύση. Δεν έχουν **πραγματικούς** φίλους. Το φιλικό τους περιβάλλον έχει μετατραπεί σε ένα διαδικτυακό κουτί, γεμίζοντάς τους με την ψευδαίσθηση ότι έχουν κάποια κοινωνική αναγνωσιμότητα και μια υπόσταση σαν προσωπικότητες. Ακόμα και οι διαπροσωπικές σχέσεις που συνάπτονται μεταξύ των ιδίων, έχουν καταλήξει σε μία ιδιαζόντως ειδική κατάσταση, θέτοντας ανέλπιστα σε άμεσο κίνδυνο, αξίες όπως η αγάπη, η εμπιστοσύνη, ο σεβασμός και η αλληλεγγύη...

Κώστας Φεργαδάκης, www.koutipandoras.gr

Παρατηρήσεις

1. α. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε. (80-100 λέξεις)

(μονάδες 7)

β. Σε κάθε μία από τις διατυπώσεις που ακολουθούν να δώσετε τον χαρακτηρισμό «Σωστό» ή «Λάθος», ανάλογα με το αν αποδίδουν το νόημα του κειμένου σωστά ή όχι. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με συγκεκριμένη αναφορά στο κείμενο.

- 1) Κάθε νέα γενιά δεν στηρίζεται ποτέ στην προηγούμενη.
- 2) Το μόνο που ενδιαφέρει τη σύγχρονη νεολαία, είναι το πώς θα αποκατασταθεί επαγγελματικά.
- 3) Η καθημερινότητα των νέων στις μέρες μας αποτελείται από ελάχιστες μη παραγωγικές δραστηριότητες.
- 4) Σήμερα, αν και οι νέοι έχουν πολλούς διαδικτυακούς φίλους, στην ουσία δεν έχουν πραγματικούς.

(Μονάδες 8)

2. α. Ποια είναι τα δομικά μέρη της 4^{ης} παραγράφου του κειμένου («Φτάσαμε λοιπόν στο σημείο... πραγματικότητας του σήμερα»);

(μονάδες 5)

β. Με ποια νοηματική σχέση συνδέονται οι παράγραφοι 2 και 3 του κειμένου;

(μονάδες 5)

γ. Να βρείτε τα συνώνυμα των παρακάτω λέξεων: καινούργιες, βασική, εποικοδομητικές, προτιμούν, πραγματικούς.

(μονάδες 5)

3. Ποιες είναι οι ανησυχίες και ποια τα προβλήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι νέοι σήμερα; Να γράψετε τις απόψεις σας σε ένα άρθρο 200-250 λέξεων στη σχολική σας εφημερίδα.

(μονάδες 20)

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Το ποίημα ανήκει στη συλλογή *Ο Στόχος* (1970). Είναι γραμμένο κατά τη διάρκεια της δικτατορίας και εκφράζει την πίκρα του ποιητή για κάποιους νέους.

«Νέοι της Σιδώνας, 1970»

Κανονικά δεν πρέπει να 'χουμε παράπονο
Καλή κι εγκάρδια η συντροφιά σας, όλο νιάτα,
Κορίτσια δροσερά - αρτιμελή αγόρια
Γεμάτα πάθος κι έρωτα για τη ζωή και για τη δράση.
Καλά, με νόημα και ζουμί και τα τραγούδια σας
Τόσο, μα τόσο ανθρώπινα, συγκινημένα,
Για τα παιδάκια που πεθαίνουν σ' άλληνη ήπειρο
Για ήρωες που σκοτώθηκαν σ' άλλα χρόνια,
Για επαναστάτες Μαύρους, Πράσινους, Κιτρινωπούς,
Για τον καημό του εν γένει πάσχοντος Ανθρώπου.
Ιδιαίτερώς σας τιμά τούτη η συμμετοχή
Στην προβληματική και στους αγώνες του καιρού μας
Δίνετε ένα άμεσο παρών και δραστικό – κατόπιν τούτου
Νομίζω δικαιούστε με το παραπάνω
Δυο δυο, τρεις τρεις, να παίξετε, να ερωτευθείτε,
Και να ξεσκάσετε, αδελφέ, μετά από τόση κούραση.

(Μας γέρασαν προώρως, Γιώργο*, το κατάλαβες;)

Μανόλης Αναγνωστάκης,
Συλλογή «ο Στόχος», 1970

Γιώργο: ο ποιητής απευθύνεται σε φίλο του.

Παρατηρήσεις

1. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά των νέων του 1970, σύμφωνα με τον ποιητή;

(μονάδες 15)

2. α. Δύο από τα εκφραστικά μέσα του ποιήματος είναι η ειρωνεία και η επαναφορά (= μια λέξη ή φράση που επαναλαμβάνεται στην αρχή δύο ή περισσότερων διαδοχικών προτάσεων). Να βρείτε από ένα (1) παράδειγμα για το κάθε εκφραστικό μέσο δικαιολογώντας τη χρήση τους στο κείμενο.

(μονάδες 10)

β. Να επισημάνετε στο ποίημα δύο (2) παραδείγματα λόγιων τύπων/λέξεων και τρία (3) παραδείγματα της απλής καθημερινής γλώσσας.

(μονάδες 5)

3. Όλες οι σκέψεις και τα συναισθήματα του ποιητή σχετικά με τη συμπεριφορά και τον τρόπο δράσης των νέων για σημαντικά πράγματα που αφορούν την κοινωνία και γενικότερα τη χώρα πιστεύετε ότι ανταποκρίνονται στο σήμερα; Πώς σκέφτεται και δρα η σημερινή νεολαία; (100-150 λέξεις)

(μονάδες 20)

